

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
(назва інституту, факультету, коледжу)
Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
_____ 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Представництво інтересів соціально вразливих, виключених і
дискримінаційних груп»

(повна назва навчальної дисципліни за навчальним планом)

для студентів

спеціальності	<u>231 Соціальна робота</u> (шифр і назва спеціальності (тей))
освітнього рівня	<u>першого (бакалаврського)</u> (назва освітнього рівня, ОКР)
освітньої програми	<u>231.00.04 Соціальна адвокація</u> (шифр і назва освітньої програми)
спеціалізації (за наявності)	(назва спеціалізації)

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 1994/23
Жильцов
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » 2023 р.

Київ – 2023

Розробники:

Аліна ДУЛЯ, старший викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи.

Викладач:

Аліна ДУЛЯ, старший викладач кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи Факультету психології, соціальної роботи та спеціальної освіти.

Робочу програму розглянуто і затверджено:

На засіданні кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи
Протокол від 28.08.2023 р. № 16

Завідувач кафедри _____ (Тетяна ЛЯХ)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником освітньої програми) 231.00.04 Соціальна адвокація
(назва освітньої програми)

28.08. 2023 р.

Керівник освітньої програми _____ (Світлана САПІГА)
(підпис)

Робочу програму перевірено

01.09. 2023 р.

Заступник декана Факультету психології,
соціальної роботи та спеціальної освіти _____ (Роман ПАВЛЮК)
(підпис)

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

на 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Представництво інтересів соціально вразливих, виключених і дискримінаційних груп		
Вид дисципліни	вибіркова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів / годин	5/150	
Курс	3	4
Семестр	6	7
Кількість змістових модулів з розподілом:	3	2
Обсяг кредитів	5	
Обсяг годин, в тому числі:	150	
Аудиторні	70	
Модульний контроль	10	
Семестровий контроль	30	
Самостійна робота	40	
Форма семестрового контролю	екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – полягає у розвитку професійної компетентності студентів, сприяння у засвоєнні теоретичних знань, практичних умінь, формуванні високого рівня готовності до здійснення представництва інтересів соціально вразливих, виключених і дискримінаційних груп.

Завдання навчальної дисципліни:

- сприяти засвоєнню студентами обсягу теоретичних знань щодо змісту представництва інтересів соціально вразливих, виключених і дискримінаційних груп;
- сформуванню вміння критичного оцінювання соціальних наслідків політики у сфері представництва інтересів соціально вразливих, виключених і дискримінаційних груп;
- сприяти розвитку особистісних якостей студентів, необхідних для успішного представництва інтересів соціально вразливих, виключених і дискримінаційних груп.

Відповідно до освітньо-професійної програми 231.00.04 Соціальна адвокатура підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота таких загальних та спеціальних (фахових) компетентностей:

-ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

- СК 3. Знання і розуміння нормативно-правової бази стосовно соціальної роботи та соціального забезпечення.

- СК 5. Здатність до виявлення, соціального інспектування і оцінки потреб вразливих категорій громадян, у тому числі які опинилися в складних життєвих обставинах.

- СК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

- СК 13. Здатність до розробки та реалізації соціальних проектів і програм.

3. Результати навчання за дисципліною:

Відповідно до освітньо-професійної програми 231.00.04 Соціальна адвокатура підготовки за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти зі спеціальності 231 Соціальна робота, дисципліна «Представництво інтересів соціально вразливих, виключених і дискримінаційних груп» забезпечує оволодіння такими програмовими результатами навчання:

- ПРН 8. Критично аналізувати й оцінювати чинну соціальну політику країни, соціальнополітичні процеси на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

- ПРН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

- ПРН 14. Використовувати форми та методи адвокаційних кампаній залежно від викликів соціальної реальності.

- ПРН 19. Виявляти сильні сторони та залучати особистісні ресурси клієнтів, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для денної форми навчання

Назва змістових модулів, тем	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна:					Самостійна
		Лекції	Семинари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Модуль 1. Соціально вразливі, виключені та дискримінаційні групи як об'єкт соціальної роботи							
Тема 1. Соціальне включення та ексклюзія як форми взаємодії в суспільстві	6	2	2	2	-	-	-
Тема 2. Соціально вразливі групи населення як пріоритетний напрям соціальної роботи	6	2	2	2	-	-	-
Тема 3. Дискримінація вразливих груп населення	6	2	2	2	-	-	-
Самостійна робота 1.	8	-	-	-	-	-	8

Модульний контроль	2							
Разом	28	6	6	6	-	-	8	
Модуль 2. Соціальна послуга представництва інтересів								
Тема 4. Зміст та типи представництва інтересів	6	2	2	2	-	-	-	
Тема 5. Особливості індивідуального та колективного представництва інтересів отримувачів соціальних послуг	6	2	2	2	-	-	-	
Самостійна робота 2.	8	-	-	-	-	-	8	
Модульний контроль	2							
Разом	22	4	4	4	-	-	8	
Модуль 3. Представництво інтересів людей з інвалідністю								
Тема 6. Представництво інтересів людей з інвалідністю у соціальній роботі	6	2	4	-	-	-	-	
Тема 7. Адвокаційна кампанія з представництва інтересів людей з інвалідністю	6	2	-	4	-	-	-	
Самостійна робота 3.	8	-	-	-	-	-	8	
Модульний контроль	2							
Разом	22	4	4	4	-	-	8	
Модуль 4. Представництво інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом								
Тема 8. Особливості представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом	10	4	2	4	-	-	-	
Тема 9. Соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом	6	-	2	4	-	-	-	
Самостійна робота 4.	8	-	-	-	-	-	8	
Модульний контроль	2							
Разом	26	4	4	8	-	-	8	
Модуль 5. Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб								
Тема 10. Моделі представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб	8	2	2	4	-	-	-	
Тема 11. Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб державними та недержавними організаціями	4	-	-	4	-	-	-	
Самостійна робота 5.	8	-	-	-	-	-	8	
Модульний контроль	2							
Разом	22	2	2	8	-	-	8	
Семестровий контроль	30	-	-	-	-	-	-	
Усього	150	20	20	30	-	-	40	

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Соціально вразливі, виключені та дискримінаційні групи як об'єкт соціальної роботи

Тема 1. Соціальне включення та ексклюзія як форми взаємодії в суспільстві (2 год.)

Підходи до визначення поняття «соціальне виключення». Зв'язок поняття «соціальне виключення» із суміжними поняттями. Ознаки соціального виключення. Види соціального виключення. Сфери виключення особистості. Особи та групи, що страждають від соціального виключення. Форми і методи попередження соціального виключення.

Основні поняття: соціальне виключення, соціальна ексклюзія, соціально виключена особа, дискримінація, депривація, бідність, маргіналізація, соціальна депривація, люмпенізація, порушення прав людини, соціальна нерівність.

Семінарське заняття 1. Соціальне виключення: проблеми визначення та оцінювання масштабів в Україні (2 год.)

Практичне заняття 1. Форми і методи попередження соціального виключення (2 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 5

Додаткові: 4, 6

Тема 2. Соціально вразливі групи населення як пріоритетний напрям соціальної роботи (2 год.)

Поняття «вразливі категорії населення». Чинники соціальної вразливості. Категорії громадян, які відносяться до вразливих категорій населення: особи з інвалідністю та члени їхніх сімей; учасники війни (інваліди та діти війни), учасники бойових дій; громадяни похилого віку; особи, що не мають права на пенсію; ВПО, біженці, іноземці й апатриди, котрі постійно проживають на території України; діти та молодь; сім'ї з дітьми; люди, які живуть з ВІЛ/СНІД та члени їхніх сімей; постраждалі унаслідок Чорнобильської катастрофи; тимчасово непрацюючі громадяни; колишні ув'язнені; бездомні громадяни. Актуальні питання соціальної роботи з вразливими групами населення.

Основні поняття: вразливі категорії населення, вразливі групи населення, фактори, соціальна робота.

Семінарське заняття 2. Соціально-психологічна характеристика вразливих категорій населення (2 год.)

Практичне заняття 2. Актуальні питання соціальної роботи з вразливими групами населення (2 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 3

Додаткові: 2, 3

Тема 3. Дискримінація вразливих груп населення (2 год.)

Прояви дискримінації. Форми дискримінації (расова, гендерна, національна, ксенофобія, мовна, ейджизм, дискримінація дітей, дискримінація людей з інвалідністю). Види дискримінації (пряма, непряма, структурна, мультидискримінація). Соціальна робота у контексті стигматизації та дискримінації.

Основні поняття: дискримінація, стигматизація, расова дискримінація, гендерна дискримінація, сексизм, антисемітизм, ксенофобія національна дискримінація, мовна дискримінація, ейджизм.

Семінарське заняття 3. Форми дискримінації (2 год.)

Практичне заняття 3. Дискримінація вразливих груп населення під час війни (2 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 5

Додаткові: 4, 6

Модуль 2.

Соціальна послуга представництва інтересів

Тема 4. Зміст та типи представництва інтересів (2 год.)

Зміст соціальної послуги представництва інтересів. Принципи надання соціальної послуги представництва інтересів. Типи представництва інтересів. Методи представництва інтересів. Організація та надання соціальної послуги представництва інтересів. Оцінка ефективності надання соціальної послуги.

Основні поняття: соціальна послуга представництва інтересів, індивідуальне представництво інтересів, колективне представництво інтересів, індивідуальний план надання соціальної послуги представництва інтересів, моніторинг якості надання соціальної послуги представництва інтересів, мультидисциплінарна команда, надавач соціальної послуги, отримувач соціальної послуги.

Семінарське заняття 4. Особливості представництва інтересів (2 год.)

Практичне заняття 4. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів (2 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 3

Додаткові: 5, 6

Тема 5. Особливості індивідуального та колективного представництва інтересів отримувачів соціальних послуг (2 год.)

Процес індивідуального представництва інтересів. Напрямки здійснення колективного представництва. Стратегії колективного представництва. Лобіювання як складова представництва інтересів. Створення коаліцій для представництва інтересів.

Основні поняття: соціальна послуга представництва інтересів, індивідуальне представництво інтересів, колективне представництво інтересів, мультидисциплінарна команда, адвокаційна кампанія, коаліція, лобіювання.

Семінарське заняття 5. Лобіювання як складова представництва інтересів (2 год.)

Практичне заняття 5. Створення коаліцій для представництва інтересів (2 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 3

Додаткові: 5, 7

Модуль 3.

Представництво інтересів людей з інвалідністю

Тема 6. Представництво інтересів людей з інвалідністю у соціальній роботі (2 год.)

Порушення прав людей з інвалідністю. Законодавчі документи щодо соціального забезпечення та захисту прав і інтересів людей з інвалідністю. Заходи та форми представництва інтересів людей з інвалідністю. Етапи представництва інтересів людей з інвалідністю. Представництво інтересів людей з інвалідністю щодо отримання соціальних послуг.

Основні поняття: представництво інтересів, соціальне забезпечення, захист прав, люди з інвалідністю, соціальні послуги.

Семінарське заняття 6. Порушення прав людей з інвалідністю (2 год.)

Семінарське заняття 7. Представництво інтересів людей з інвалідністю щодо отримання соціальних послуг (2 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 4

Додаткові: 1, 5, 6

Тема 7. Адвокаційна кампанія з представництва інтересів людей з інвалідністю (2 год.)

Алгоритм організації та проведення успішної адвокаційної кампанії із представництва інтересів. Адвокатування прав осіб з інвалідністю через народних депутатів, депутатів місцевих рад, сільського, селищного, міського голову, членів виконкому, старост, працівників виконавчих органів, громадський бюджет, консультативно-дорадчі органи при органах місцевого самоврядування, громадські слухання, суспільну думку (співпраця зі ЗМІ).

Основні поняття: адвокаційна кампанія, представництво інтересів, адвокація, права, люди з інвалідністю, аналіз ситуації, громадські слухання.

Практичне заняття 6-7. Адвокаційна кампанія з представництва інтересів людей з інвалідністю (4 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 4

Додаткові: 1, 5, 6

Модуль 4.

Представництво інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом

Тема 8. Особливості представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом (4 год.)

Нормативно-правові документи щодо захисту прав та інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом. Ознаки епідемічної ситуації в Україні. Проблеми та труднощі людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом. Потреби сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу. Діяльність фахівців із соціальної роботи щодо представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ /СНІДом. Бар'єри, які війна створила на шляху до забезпечення прав та захисту інтересів людей, які живуть з ВІЛ /СНІДом.

Основні поняття: люди, які живуть з ВІЛ/СНІДом, ВІЛ-інфекція, поширеність ВІЛ, прогресування ВІЛ-інфекції, дискримінація, соціальна робота, соціальне забезпечення, захист прав, представництво інтересів.

Семінарське заняття 8. Люди, які живуть з ВІЛ/СНІДом як об'єкт представництва інтересів (2 год.)

Практичне заняття 8-9. Форми і методи представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом (4 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 5

Додаткові: 2, 4, 7

Семінарське заняття 9. Тема 9. Соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом (2 год.)

Практичне заняття 10-11. Тема 9. Представництво інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом в центрах профілактики та боротьби з ВІЛ (4 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 5

Додаткові: 2, 7

Модуль 5.

Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб

Тема 10. Моделі представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб (2 год.)

Внутрішньо переміщені особи як об'єкт представництва інтересів. Зміст представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб. Ефективні практики представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб недержавними організаціями.

Основні поняття: внутрішньо переміщені особи, соціальна послуга, представництво інтересів, адвокація, захист прав та інтересів, фахівці із соціальної роботи, недержавні організації.

Семинарське заняття 10. Внутрішньо переміщені особи як об'єкт представництва інтересів (2 год.)

Практичне заняття 12-13. План індивідуального представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб (4 год.)

Практичне заняття 14-15. Тема 11. Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб державними та недержавними організаціями (4 год.)

Рекомендовані джерела:

Основні: 1, 2

Додаткові: 1, 3, 5

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4		Модуль 5	
		кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів	кількість одиниць	максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2	2	2	2	2	1	1
Відвідування практичних занять	1	3	3	2	2	2	2	4	4	4	4
Робота на семінарському занятті	10	3	30	2	20	2	20	2	20	1	10
Робота на практичному занятті	10	3	30	2	20	2	20	4	40	4	40

Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25	1	25
Разом	99		76		76		98		86		
Максимальна кількість балів: 435											
Розрахунок коефіцієнта: $435:60=7,25$; $K=7,25$											
Екзамен: 40 балів											

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання.

Усі завдання виконуються у редакторі WORD у вигляді комп'ютерного файлу з розширенням *.doc. Шрифт TimesNewRoman 14. Міжрядковий інтервал 1,5. Поля з усіх сторін 20 мм. та подаються на підсумковому занятті відповідного модуля.

Самостійна робота 1. Соціально вразливі, виключені та дискримінаційні групи як об'єкт соціальної роботи

Завдання: аналіз проблем практики соціальної роботи з соціально вразливими, виключеними та дискримінаційними групами в Україні.

В якості об'єкта аналізу визначте соціальну роботу з однією із вище зазначених груп. Відповідно до обраної теми, спираючись на матеріали наукових та публіцистичних публікацій, наукових форумів, результати власної практики, розкрийте:

- 1) Критерії віднесення даної категорії до «особливих», проблеми та потреби представників даної категорії отримувачів послуг;
- 2) Послуги, що надаються даній категорії, моделі, форми і методи, що при цьому традиційно використовуються;

Самостійна робота 2. Соціальна послуга представництва інтересів

Завдання: проаналізуйте конкретний складний випадок особи або сім'ї, котрий перебуває в стані вразливості, відомий Вам із науково-методичних джерел або власної практики. Розкрийте та обґрунтуйте:

- 1) Сутність, причини, чинники, прояви та наслідки соціальної вразливості, його проблеми та потреби.
- 2) Зміст соціальної послуги представництва інтересів для вибраної особи, чи групи осіб.

Самостійна робота 3. Представництво інтересів людей з інвалідністю

Завдання: розробити рекомендації для фахівців державних та недержавних організацій щодо здійснення представництва інтересів людей з інвалідністю.

Самостійна робота 4. Представництво інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом

Завдання: здійснити аналіз основних нормативно-правових актів, що регламентують соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом та їхніх сімей.

Самостійна робота 5. Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб

Завдання: на основі теоретичних знань щодо сутності та змісту представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб визначити, які проблеми та потреби вони мають та які послуги повинні отримувати. Заповнити таблицю.

<i>Проблеми</i>	<i>Потреби</i>	<i>Соціальні послуги</i>

Критерії оцінювання:

5 балів з них за:

- відповідність меті та змісту завдань роботи, повнота, логічність, послідовність – 2;
- відсутність помилок – 1;
- обсяг виконання завдань роботи – 1;
- оформлення роботи (порядок оформлення, технічна компетентність у оформленні матеріалів тощо) – 1.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання.

Модульний контроль здійснюється у вигляді тестування в електронному курсі.

Студентам пропонуються тестові завдання у кількості 25 питань.

Види тестових завдань:

- Із вибором однієї правильної відповіді;
- Із вибором декількох правильних відповідей;
- На встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- Завдання на відтворення правильної відповіді (формулювань понять) по пам'яті;
- Завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Критерії оцінювання:

Виконання тестових завдань – максимум 25 балів (виставляється автоматично програмою ADTester у електронному курсі).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання.

Формою підсумкового контролю навчальної дисципліни є екзамен.

До екзамену допускаються студенти, які не мають академічної заборгованості.

Структура екзаменаційного білету: перше завдання теоретичне, друге завдання теоретико-практичне, третє – практичне.

Максимальна оцінка – 40 балів.

Виконання завдань оцінюється за такими *критеріями*:

1) теоретичне питання:

- повнота й ґрунтовність викладу;
- аргументованість тверджень;
- суб'єктне усвідомлення змісту;

- термінологічна коректність;
- 2) теоретико-практичне завдання:
 - творче осмислення набутих теоретичних знань;
 - уміння використовувати наукові знання під час виконання практичних завдань;
- точність виконання практичного завдання;
- 3) практичне завдання:
 - технологічна грамотність;
 - методична грамотність;
 - обґрунтованість методичних рішень.

Алгоритм оцінювання

Кількість балів	Теоретичне питання	Теоретико-практичне завдання	Практичне завдання
35-40	Повне засвоєння та суб'єктне усвідомлення матеріалу. Твердження чітко аргументовані. Продемонстровано термінологічну грамотність	Завдання виконано точно. Продемонстровано творчість. Наукові знання використано на практиці.	Продемонстровано методичну й технологічну грамотність. Методичні рішення обґрунтовано.
21-34	Повне засвоєння матеріалу, але недостатнє суб'єктне його усвідомлення. Нечітка аргументація тверджень. Часткова термінологічна некоректність.	Завдання виконано неповно. Осмислення знань частково творче. Наукові знання використано на практиці.	Наявність незначних методичних і технологічних помилок. Методичні рішення обґрунтовано.
6-20	Часткове засвоєння матеріалу, суб'єктне його не усвідомлення. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Завдання виконано частково. Творчість не продемонстровано. Наукові знання не пов'язані з практикою.	Наявність значної кількості методичних і технологічних помилок.
1-5	Теоретичний матеріал не засвоєно. Аргументація відсутня. Термінологічна неграмотність.	Завдання виконано частково. Творчість не продемонстровано. Рівень наукових знань низький.	Методична й технологічна неграмотність.

Розроблені критерії дають можливість:

- виявити якісний рівень засвоєння теоретичних знань і сформованості вмінь, передбачених програмою дисципліни;
- зробити відповідний загальний висновок про рівень сформованості у майбутніх фахівців передбачених освітньою програмою компетентностей, про їхню готовність творчо здійснювати фахову діяльність.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового комплексного контролю.

1. Підходи до визначення поняття «соціальне виключення».
2. Ознаки та види соціального виключення.
3. Особи та групи, що страждають від соціального виключення.
4. Форми і методи попередження соціального виключення.

5. Поняття «вразливі категорії населення» та чинники соціальної вразливості.
6. Категорії громадян, які відносяться до вразливих категорій населення.
7. Актуальні питання соціальної роботи з вразливими групами населення.
8. Соціально-психологічна характеристика вразливих категорій населення
9. Дискримінація вразливих груп населення.
10. Види та форми дискримінації.
11. Соціальна робота у контексті стигматизації та дискримінації.
12. Зміст соціальної послуги представництва інтересів.
13. Принципи надання соціальної послуги представництва інтересів.
14. Типи представництва інтересів.
15. Організація та надання соціальної послуги представництва інтересів.
16. Процес індивідуального представництва інтересів.
17. Особливості колективного представництва.
18. Лобіювання як складова представництва інтересів.
19. Створення коаліцій для представництва інтересів.
20. Представництво інтересів людей з інвалідністю.
21. Законодавчі документи щодо соціального забезпечення та захисту прав та інтересів людей з інвалідністю.
22. Адвокаційна кампанія з представництва інтересів людей з інвалідністю.
23. Зміст представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом.
24. Нормативно-правові документи щодо захисту прав та інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом.
25. Форми і методи представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом.
26. Соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ/ СНІДом
27. Внутрішньо переміщені особи як об'єкт представництва інтересів.
28. Сутність представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб.
29. Моделі представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб
30. Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб державними та недержавними організаціями.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична картка дисципліни

Разом: 150 год., з них 20 год. – лекції, 20 год. – семінарські заняття, 30 год. – практичні заняття, самостійна робота – 40 год., модульний контроль – 10 год., семестровий контроль – 30 год.

М	Модуль 1. Соціально вразливі, виключені та дискримінаційні групи як об'єкт соціальної роботи	Модуль 2. Соціальна послуга представництва інтересів	Модуль 3. Представництво інтересів людей з інвалідністю	Модуль 4. Представництво інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом	Модуль 5. Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб
К. б	99 балів	76 балів	76 балів	98 балів	86 балів
Л	3 (1 бал)	2 (1 бал)	2 (1 бал)	2 (1 бал)	1 (1 бал)
Теми лекцій	1. Соціальне включення та ексклюзія як форми взаємодії в суспільстві 2. Соціально вразливі групи населення як пріоритетний напрям соціальної роботи 3. Дискримінація вразливих груп населення	1. Зміст та типи представництва інтересів 2. Особливості індивідуального та колективного представництва інтересів отримувачів соціальних послуг	1. Представництво інтересів людей з інвалідністю у соціальній роботі 2. Адвокаційна кампанія з представництва інтересів осіб з інвалідністю	1-2. Особливості представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом	1. Моделі представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб
Теми семінарських	1. Соціальне виключення: проблеми визначення та оцінювання масштабів в Україні 2. Соціально-психологічна характеристика вразливих категорій населення 3. Форми дискримінації (33 бали)	1. Особливості представництва інтересів 2. Лобіювання як складова представництва інтересів (22 бали)	1. Порушення прав людей з інвалідністю 2. Представництво інтересів людей з інвалідністю щодо отримання соціальних послуг (22 бали)	1. Люди, які живуть з ВІЛ/СНІДом як об'єкт представництва інтересів 2. Соціальний захист людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом (22 бали)	1. Внутрішньо переміщені особи як об'єкт представництва інтересів (11 балів)
Теми практичних	1. Форми і методи попередження соціального виключення 2. Актуальні питання соціальної роботи з вразливими групами населення 3. Дискримінація вразливих груп населення під час війни (33 бали)	1. Державний стандарт соціальної послуги представництва інтересів 2. Створення коаліцій для представництва інтересів (22 бали)	1-2. Адвокаційна кампанія з представництва інтересів осіб з інвалідністю (22 бали)	1-2. Форми і методи представництва інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом 3-4. Представництво інтересів людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом в центрах профілактики та боротьби з ВІЛ (44 бали)	1-2. План індивідуального представництва інтересів внутрішньо переміщених осіб 3-4. Представництво інтересів внутрішньо переміщених осіб державними та недержавними організаціями (44 бали)
СР	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів	5 балів
МКР	Модульна контрольна робота 1 (25 балів)	Модульна контрольна робота 2 (25 балів)	Модульна контрольна робота 3 (25 балів)	Модульна контрольна робота 4 (25 балів)	Модульна контрольна робота 5 (25 балів)
Вид підсумкового контролю		Екзамен (40 балів)			
Розрахунок коефіцієнта: $435:60=7,25$; $K=7,25$					

8. Рекомендовані джерела

Основна (базова)

1. Актуальні питання соціальної роботи : навч. посіб. / О. М. Денисюк та ін. ; ред. кол.: О. В. Епель, Т. Л. Лях, І. В. Силантьєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 420 с.
2. Дяченко А. В. Механізми інтеграції внутрішньо переміщених осіб в Україні : дис. ... канд. наук з державного управління : 25.00.02. Київ, 2020. 252 с.
3. Кияниця З. П., Петрочко Ж. В. Соціальна робота з вразливими сім'ями та дітьми : посіб. у 2-х ч. Ч. І. Сучасні орієнтири та ключові технології. Київ : Обнова компанії, 2017. 256 с.
4. Остролицька Л. І. Розвиток центрів реабілітації дітей та молоді з інвалідністю в Україні (90-ті рр. ХХ – початок ХХІ століття) : дис. ... канд. пед. наук з соціальної педагогіки : 13.00.05. Київ, 2021. 326 с.
5. Полторак Л. Ю., Сай Д. В. Соціальна робота з різними групами клієнтів : метод. вказівки для спец. 231 «Соціальна робота». Миколаїв : Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2020. 136 с.

Додаткова

1. Лехолетова М. М., Лях Т. Л., Спіріна Т. П. Алгоритм організації та проведення успішної адвокаційної кампанії із представництва інтересів. *Social Work and Education*. 2022. № 9(1). С. 67–78.
2. Liutyi V., Liakh T., Sapiga S., Lekholetova M., Spirina T., Klishevich N., Petrochko Z. Social Maladaptation of Teenagers with HIV Through Discontinuation of Antiretroviral Therapy. *Sociální práce/Sociálna práce/Czech and Slovak Social work*. 2023. №1. P. 49–63.
3. Методичний посібник з оцінювання потреб ВПО у громадах / авт. кол.: Д. Кобзін та ін. Харків : Харківський інститут соціальних досліджень (ХІСД), 2020. 246 с.
4. Профілактика ВІЛ та ризикованої поведінки серед неповнолітніх, які перебувають у конфлікті із законом : навч.-метод. посібник / Журавель Т. В., Замула С. Ю., Лях Т. Л. та ін.; за ред. Т. В. Журавель. Київ : ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2015. 184 с.
5. Про затвердження Державного стандарту соціальної послуги представництва інтересів : Наказ М-ва соц. політики України від 30.12.2015 р. № 1261 : станом на 1 лип. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0127-16#Text>
6. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ : Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с
7. Скрипка І. В., Семигіна Т. В. Практика колективного представництва інтересів в Україні (на прикладі людей, які живуть з ВІЛ/СНІДом). *Наукові записки НаУКМА*. 2014. Т. 162. С. 62–67.

9. Додаткові ресурси (за наявності)

Електронний курс на сайті: <https://elearning.kubg.edu.ua>